

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΠΡΟΣΚΟΜΙΔΗΣ

Μέλλον ὁ Ἱερεὺς τὴν Θεῖαν ἐπιτελεῖν Μυσταγωγίαν ὀφείλει προηγουμένως μὲν κατηλλαγμένος εἶναι μετὰ πάντων καὶ μὴ ἔχειν τι κατὰ τινος καὶ καρδίαν θεῶ, ὅση δύναμις, ἀπὸ πονηρῶν τηρῆσαι λογισμῶν· ἐγκρατεῦσθαι τε ἀφ' ἐσπέρας καὶ ἐγρηγορέναι μέχρι τοῦ τῆς Ἱερουργίας καιροῦ. Τοῦ δὲ καιροῦ ἐπιστάντος, μετὰ τὸ ποιῆσαι πλὴν συνήθη τῇ προσεσῶτι μετάνοιαν, εἰσέρχεται ἐν τῇ Ναῷ· καὶ ἐνωθεὶς τῷ Διακόνῳ, ποιοῦσιν ὁμοῦ κατὰ Ἀνατολὰς ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν προσκυνήματα τρία, λέγοντες τὸ,

Ὁ Θεὸς ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.

Εἶτα λέγει ὁ Διάκονος.

Εὐλόγησον, Δέσποτα.

Ὁ Ἱερεὺς.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Δόξα Σοι ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα Σοι, Ἄγιε, δόξα Σοι.

Βασιλεῦ Οὐράνιε, Παράκλητε τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας κτλ.

Ὁ Διάκονος τὸ Τρισάγιον.

Ὁ Ἱερεὺς.

Ὅτι Σοῦ ἐστὶν ἡ Βασιλεία.

Εἶτα λέγει τὸ.

Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, πάσης γὰρ ἀπολογίας ἀποροῦντες ταύτην Σοι τὴν ἱκεσίαν ὡς Δεσπότη οἱ ἁμαρτωλοὶ προσφέρομεν, ἐλέησον ἡμᾶς.

Ὁ Διάκονος.

Δόξα Πατρί.

Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, ἐπὶ Σοὶ γὰρ πεποίθαμεν· μὴ ὀργισθῇς ἡμῖν σφόδρα, μηδὲ μνησθῇς τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν· ἀλλ' ἐπίβλεψον καὶ νῦν ὡς εὖσπλαγχνος, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν· Σὺ γὰρ εἶ Θεὸς ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς λαὸς Σου· πάντες ἔργα χειρῶν Σου καὶ τὸ ὄνομά Σου ἐπικεκλήμεθα.

Ὁ Ἱερεύς.

Καὶ νῦν.

Τῆς εὖσπλαγχνίας τὴν πύλην ἄνοιξον ἡμῖν, εὐλογημένη Θεοτόκε· ἐλπίζοντες εἰς Σέ, μὴ ἀστοχήσωμεν, ρυσθείημεν διὰ Σοῦ τῶν περιστάσεων· Σὺ γὰρ εἶ ἡ σωτηρία τοῦ γένους τῶν Χριστιανῶν.

Ὁ Διάκονος τὸ,

Κύριε ἐλέησον ιβ'.

Μὲ σταυροὺς ἀμφοτέροι.

Εἶτα ἀπέρχονται ἀσκεπαῖς, προπορευομένου τοῦ ἱερέως, ἀσπάζονται τὰς ἁγίας εἰκόνας. Καὶ εἰς μὲν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγουσιν·

Τὴν ἄχραντον Εἰκόνα Σου προσκυνοῦμεν, Ἀγαθέ, αἰτούμενοι συγχώρησιν τῶν πταισμάτων ἡμῶν, Χριστέ ὁ Θεός· βουλήσει γὰρ ηὐδόκησας σαρκὶ ἀνελθεῖν ἐν τῷ Σταυρῷ, ἵνα ρύσῃ οὓς ἔπλασας ἐκ τῆς δουλείας

τοῦ ἐχθροῦ· ὅθεν εὐχαρίστως βοῶμέν Σοι· χαρᾶς ἐπλήρωσας τὰ πάντα, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, παραγενόμενος εἰς τὸ σῶσαι τὸν κόσμον.

Εἰς δὲ τῆς Θεοτόκου, λέγει·

Εὐσπλαγχνίας ὑπάρχουσα πηγή, συμπαθείας ἀλώσον ἡμᾶς, Θεοτόκε, βλέψον εἰς λαὸν τὸν ἁμαρτάναντα, δεῖξον ὡς αἰεὶ τὴν δυναστείαν Σου· εἰς Σὲ γὰρ ἐλπίζοντες, Χαῖρε βοῶμέν Σοι, ὥς ποτε ὁ Γαβριήλ, ὁ τῶν ἀσωμάτων Ἀρχιστράτηγος.

Εἰς δὲ τοῦ Πρόδρομου λέγει τὸ ἑξῆς·

Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων, Σοὶ δὲ ἀρκέσει ἡ μαρτυρία τοῦ Κυρίου Πρόδρομε· ἀνεδείχθης γὰρ ὄντως καὶ Προφητῶν σεβασμιώτερος, ὅτι καὶ ἐν ρεῖθροισ βαπτίσει κατηξιώθης τὸν κηρυττόμενον· ὅθεν τῆς ἀληθείας ὑπεραθλήσας, χαίρων εὐηγγελίσω καὶ τοῖς ἐν ἁδῇ Θεόν, φανερωθέντα ἐν σαρκί, τὸν αἶροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου καὶ παρέχοντα ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Ἀσπάζονται δὲ ἀπάσας τὰς λοιπὰς εἰκόνας τὰς εὕρισκαμένας εἰς τὸ Τέμπλον, λέγοντες τὸ Ἀπολυτίκιον ἢ Κοντάκιον ἐκάστης.

Εἰτα μετὰ τὸν ἀσπασμὸν ἐπανέρχονται καὶ ἵστανται εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν θέσιν, (ὁ διάκονος ἵσταται δεξιὰ τοῦ ἱερέως), καὶ λέγει ἀσκεπής.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, Κύριε ἐλέησον.

Καὶ τὰς κεφαλὰς κλινόντων, ὁ ἱερεὺς λέγει τὴν εὐχὴν ταύτην

Κύριε, ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά Σου ἐξ ὕψους κατοικητηρίου Σου καὶ ἐνίσχυσόν με εἰς τὴν προκειμένην διακονίαν Σου, ἵνα ἀκατακρίτως παραστὰς τῷ φοβερῷ Σου βήματι τὴν ἀναίμακτον Ἱε-

ρουργίαν ἐπιτελέσω. Ὅτι Σοῦ ἐστὶν ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ὁ Διάκονος. Δόξα. Καὶ νῦν. Κύρια ἐλέησον τρίς· εὐλόγησον.

Ὁ Ἱερεὺς ποιεῖ μικρὰν ἀπόλυσιν οὕτως· Εἰ μὲν ἐστὶ Κυριακὴ,

Ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν, Χριστὸς ὁ ἀληθινός, κτλ.

Εἰδὲ μή,

Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεός, κτλ.

Εἰ δὲ ἐστὶ Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, λέγει εἰς τὸ τέλος.

Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας, Καππαδοκίας, Οὐρανοφάντορος, τοῦ μεγάλου.

Εἰ δὲ τοῦ Χρυσοστόμου.

Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου.

Καὶ οὕτω προσκυνοῦντες τρίς, ποιήσαντες σχῆμα εἰς τὸν λαόν, εἰσέρχονται εἰς τὸ Θυσιαστήριον, ὁ μὲν Ἱερεὺς διὰ τῆς βορείου θύρας ὁ δὲ διάκονος διὰ τῆς νοτίου, λέγοντες ἑκάτεροι καὶ προσκυνοῦντες ἄσκαπεις τὸ

Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν ἅγιον οἶκόν Σου, προσκυνήσω μίαν Θεότητα προσκυνουμένην τρισυποστάτως, ἐν Πατρὶ τε καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Καὶ οὕτως ἀσπάζονται τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον καὶ τὴν ἁγίαν Τράπεζαν.

Εἶτα λαμβάνει ἕκαστος τὰ ἱερά αὐτοῦ ἅμφια.

Καὶ ὁ μὲν Διάκονος προσέρχεται τῷ Ἱεραεὶ (κρατῶν εἰς χεῖράς του τὸ στοιχάριον, τὰ ἐπιμάνικα καὶ τὸ ὠράριον) καὶ λέγει·

Εὐλόγησον, Δέσποτα, τὸ στοιχάριον σὺν τῇ
ὥραρίῳ.

Καὶ ἀσπάζεται τὴν δεξιάν τοῦ ἱερέως 1).

Εἶτα ὑποχωρεῖ εἰς τὸ διακονικόν.

Ὁ δὲ ἱερεὺς λαβὼν καὶ οὗτος τὸ στοιχάριόν του λέγει.

Ὁ Θεὸς ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.

Καὶ προσκυνεῖ τρίς.

Εἶτα εὐλογεῖ ἀσπάζόμενος αὐτὸ καὶ λέγων.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν πάντοτε νῦν κτλ. Τοῦ
Κυρίου δεηθῶμεν. Κύριε ἐλέησον.

Καὶ ἐνθυόμενος λέγει.

Ἀγαλλιάζεται ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τῷ Κυρίῳ·
ἐνέδυσσε γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου, καὶ χιτῶνα
εὐφροσύνης περιέβαλέ με, ὥς νυμφίῳ περιέθηκέ μοι
μίτραν, καὶ ὥς νύμφην κατεκόσμησέ με κόσμον.
Πάντοτε νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων. Ἀμήν.

Ὡσαύτως καὶ ὁ διάκονος ἐνδύεται καὶ εὐχαεῖ χωρὶς νά εὐ-
λογῇ. Λαβὼν τὸ ὥράριον καὶ ἀσπασάμενος ἐπιτίθησιν αὐτὸ τῇ
ἀριστερῇ ὤμῳ. Λαβὼν δὲ καὶ τὰ ἐπιμάνικα, εἰς μὲν τὸ δεξιὸν μετὰ
τὸ ἀσπασθῆναι αὐτὸ λέγει.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, Κύριε ἐλέησον.

Ἡ δεξιὰ Σου χαίρ, Κύριε, δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ·
ἡ δεξιὰ Σου, Κύριε, ἔθραυσεν ἐχθρούς, καὶ τῷ πλή-
θει τῆς δόξης Σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους.

Εἰς δὲ τὸ ἀριστερόν ποιήσας ὡσαύτως λέγει.

1) Ὁ διάκονος οὕτω πρέπει νά ποιῇ ὅσακις πρόκειται νά
ἱεροφορέσῃ.

Αἱ χεῖρές Σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με, συνέτισόν με καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς Σου.

Εἶτα ἀπελθὼν εἰς τὸν Νιπτῆρα λέγει.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, Κύριε ἐλέησον.

Νίψομαι ἐν ἁθώοις τὰς χεῖράς μου, καὶ κυκλώσω τὸ Θυσιαστήριόν Σου, Κύριε, τοῦ ἀκοῦσαί με φωνῆς αἰνέσεώς Σου καὶ διηγῆσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά Σου, Κύριε, ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου Σου· μὴ συναπολέσης μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχὴν μου καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωὴν μου, ὧν ἐν χερσὶν αἱ ἀνομίαι· ἡ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων· ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην· λύτρωσόν με, Κύριε, καὶ ἐλέησόν με· ὁ πούς μου ἔστη ἐν εὐθύτητι· Ἐκκλησίαις εὐλογῆσω Σε, Κύριε.

Εἶτα ἐρχόμενος εἰς τὴν ἱερὰν προσκομιδὴν, ποιεῖ προσκυνήματα τρία λέγων.

Ὁ Θεὸς ἰλάσθητι μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.

Ἐτοιμάζου Βηθλεέμ, ἡνοικταὶ πᾶσιν ἡ Ἑδέμ, εὐτρεπίζου Εὐφραθᾶ, ὅτι τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἐν τῷ Σπηλαίῳ ἐξήνθησεν ἐκ τῆς Παρθένου. Παράδεισος καὶ γάρ, ἡ ἐκείνης γαστήρ, ἐδείχθη νοητός, ἐν ᾧ τὸ θεῖον φυτόν, ἐξ οὗ φαγόντες ζήσομεν· οὐχὶ δὲ ὥς ὁ Ἀδὰμ τεθνηξόμεθα Χριστὸς γεννᾶται τὴν πρὶν πεσοῦσαν ἀναστήσων εἰκόνα.

Εἶτα στρώνει τὸ κάλυμμα ἐπιθεξίως, βάλλει τὸ ἅγιον δισκάριον ἐπάνω, ὡσαύτως καὶ τὴν ἁγίαν Λόγχην, ἐβγάζει τὸν ἅγιον σπῆγγον με προσοχὴν ἀπὸ τοῦ ἁγίου ποτήριον, ἐπιθέτει αὐτὸν ἀντικρὺ τοῦ δισκαρίου με τὴν ἁγίαν λαβίδα· παρατηρεῖ τὸ ἅγιον ποτήριον μὴ ὑπάρχει τι ἔσωθεν, εἶτα ἐναποθέτει αὐτὸ εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ δισκαρίου. Τὰ δὲ καλύμματα μετὰ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ ἀστερίσκου ἐπιθέτει εἰς τὰ ἀριστερά καὶ οὕτω περιμένει τὸν ἱερέα.

Ὁ δὲ Ἱερεὺς, ἀφ' οὗ φορέσῃ τὸ στοιχάριον, λαμβάνει, τὸ ἐπιτραχήλιον, σφραγίζει, ἀσπάζεται αὐτὰ ὡς καὶ τὸ στοιχάριον, καὶ λέγει.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ἐκχέων τὴν χάριν αὐτοῦ
ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ὡς μῦρον ἐπὶ κεφαλῆς, τὸ
καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα, τὸν πώγωνα τοῦ Ἀαρών,
τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ὥραν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ

Εἶτα λαβὼν τὸ περιζώνιον λέγει·

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, κτλ

Καὶ σφραγίζων αὐτὸ λέγει·

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, Κύριε ἐλέησον.

Καὶ τότε,

Ὁ περιζωννύων με δύναμιν καὶ ἔθετο ἄμωμον
τὴν ὁδόν μου. Καταριζόμενος τοὺς πόδας μου ὥσει
ἐλάφου καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἰστῶν με. Πάντοτε, νῦν
καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εἶτα λαβὼν τὰ ἐπιμάνικα ποιεῖ ὡς εἶπομεν ἄνωθεν. Ἐάν ᾧ
ἀρχιμανδρίτης φορεῖ τὸ ἐπιγονάτιον καὶ λέγει,

Περίζωσαι τὴν ρομφαίαν Σου ἐπὶ τὸν μηρόν
Σου, δυνατέ, τῇ ὡραιότητί Σου καὶ τῷ κάλλει Σου
καὶ ἔντεινε καὶ κατευόδου καὶ βασίλευε, ἕνεκεν
ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης· καὶ ὁδη-
γήσει Σε, θαυμαστῶς ἡ δεξιὰ Σου.

Πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εἶτα λαβὼν τὸ φελώνιον καὶ εὐλογήσας ἀσπάζεται αὐτὸ
λέγων·

Οἱ ἱερεῖς Σου, Κύριε, ἐνδύσονται δικαιοσύνην
καὶ οἱ ὅσιοί Σου ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται. Πάν-
τοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν.

Εὐθὺς δὲ ἀπέρχεται εἰς τὸν νικητῆρα καὶ ποιεῖ ὡς ἄνωθεν εἴρηται ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ διακόνου 1).

Ἐλθὼν ὁ ἱερεὺς εἰς τὴν Πρόθεσιν προσκυνεῖ τρις λέγων.

Ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ καὶ ἐλέησόν με.

Καὶ λαβὼν τὴν Προσφορὰν καὶ τὴν ἀγίαν Λόγχην τῆς θυσιᾶς χερσὶ ὑψώνει αὐτὴν μέχρι τοῦ μετώπου του, καὶ λέγει.

Ἐξηγόρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, τῷ τιμίῳ Σου αἵματι, τῷ Σταυρῷ προσηλωθεὶς καὶ τῇ Λόγχῃ κεντηθεὶς, τὴν ἀθανασίαν ἐπήγασας ἀνθρώποις, Σωτὴρ ἡμῶν δόξα Σου.

Ἰτα λέγει ὁ Διάκονος.

Εὐλόγησον, Δέσποτα.

Ὁ δὲ ἱερεὺς ποιεῖ εὐλογητόν, καὶ κρατῶν τὴν τε προσφορὰν καὶ τὴν λόγχην ποιεῖ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐπάνω τοῦ διακονίου λέγων·

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν,, πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἰτα κρατῶν ὁ ἱερεὺς τὴν μὲν προσφορὰν μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, τὴν δὲ λόγχην μὲ τὴν δεξιάν, τοῦ διακόνου λέγοντος,

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, Κύριε ἐλέησον.

Ποιεῖ σταυρόν διὰ τῆς Λόγχης ἄνω τῆς προσφορᾶς λέγων.

Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ δὲ διάκονος λέγει·

Πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Τοῦτο ποιεῖ ἐκ τρίτου ὁ ἱερεὺς.

Ἰτα λέγει ὁ διάκονος.

1) Ἐάν ὁ ἱερεὺς ᾔνῃ λειτουργῶν μόνος, ἄνευ διακόνου, βεβαίως θὰ ποιήσῃ ὅσα ἄνω εἶπομεν ἀντὶ τοῦ διακόνου.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Καὶ ὁ ἱερεὺς πῆγνυσι τὴν λόγχην ἐν τῷ δεξιῷ 1) μέρει τῆς προσφορᾶς καὶ ἀνατέμνων λέγει.

Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἦχθη.

Ἐν δὲ τῷ ἀριστερῷ λέγει.

Καὶ ὡς ἄμνός ἄμωμος ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωτος οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.

Ἐν δὲ τῷ ἄνω μέρει τῆς σφραγίδος λέγει.

Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη.

Ἐν δὲ τῷ κάτω μέρει λέγει.

Τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται;

Ὁ δὲ διάκονος ἐνορῶν εὐλαβῶς τῇ τοιαύτῃ τελετῇ λέγει εἰς ἑκάστην ἀνατομήν.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, Κύριε ἐλέησον.

Κρατῶν συγχρόνως καὶ τὸ ὁράριον ἐν τῇ δεξιᾷ χερδί.

Μετὰ ταῦτα λέγει.

Ἐπαρον, Δέσποτα.

Ὁ ἱερεὺς δὲ τότε ἐμβαλὼν τὴν ἁγίαν λόγχην ἐκ πλαγίου τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς προσφορᾶς, ἐπαίρει τὸν ἅγιον ἄρτον καὶ ἐναποθέτει αὐτὸν εἰς τὸ ἅγιον δισκάριον λέγων.

Ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

Καὶ θεὸς αὐτὸν ὑπτιον (ῥίτοι τὸ ἀνάπαλιν), ἐν τῷ ἁγίῳ δίσκῳ, εἰπόντος τοῦ διακόνου,

Θῦσον, Δέσποτα.

Θύει αὐτὸν μὲ τὴν λόγχην σταυροειδῶς λέγων,

1) Δεξιὸν μέρος τῆς προσφορᾶς λέγεται τὸ μέρος, ὅπου τίθεται ἡ μερίς τῆς Θεοτόκου ἀριστερὸν δὲ ὅπου τίθενται τὰ 9 τάγματα (ὄρα εἰς τὴν εἰκόνα τῆς προσκομιδῆς ἐν σελίδι 36).

Θύεται ὁ ἄμνός τοῦ Θεοῦ ὁ αἵρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, ὑπὲρ τοῦ κόσμου τῆς ζωῆς καὶ σωτηρίας.

Πάλιν λέγει ὁ διάκονος.

Σταύρωσον, Δέσποτα.

Ὁ ἱερεὺς πάλιν διὰ τῆς λόγχης θύων λέγει·

Σταυρωθέντος Σοῦ, Χριστέ, ἀνηρέθη ἡ τυραννίς, ἐπατήθη ἡ δύναμις τοῦ ἐχθροῦ· οὔτε γὰρ Ἄγγελος, οὔτε ἄνθρωπος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύριος ἔσωσεν ἡμᾶς, δόξα Σοι.

Καὶ εὐθὺς ἀνγκυρίζει τὸν Ἄμνόν ἐκ τῆς ὀψέως, (ἦτοι ἐκ τῆς σφραγίδος), λέγοντος τοῦ διακόνου,

Νύξον, Δέσποτα.

Ὁ ἱερεὺς δὲ νύττων διὰ τῆς λόγχης ἐκ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ ἄμνου, καντὰ ἐπάνω εἰς τὸ Ν, λέγων,

Εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἔνυξε καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἁγίας αὐτοῦ πλευρᾶς αἷμα καὶ ὕδωρ καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε καὶ ἀληθινὴ ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

Ὁ δὲ διάκονος λαβὼν τὰ δύο ἀγγεῖα τοῦ νέκταρος καὶ ὕδατος καὶ κρατῶν εἰς μὲν τὴν δεξιάν του τὸν οἶνον, εἰς δὲ τὴν ἀριστεράν του τὸ ὕδωρ, ἐκχέει ἐν τῷ ἁγίῳ ποτηρίῳ ὅσον πρέπει, λέγων συνάμα τῷ ἱερεῖ·

Εὐλόγησον, Δέσποτα, τὴν ἁγίαν ἔνωσιν.

Καὶ ὁ ἱερεὺς εὐλογῶν ἐπάνω τοῦ ἁγίου ποτηρίου λέγει.

Εὐλογημένη ἡ ἔνωσις τῶν ἁγίων Σου.

Ὁ δὲ διάκονος.

Πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμὴν 1).

Εἶτα θέτει ὁ ἱερεὺς ἐπάνω τοῦ ἁγίου ποτηρίου τὰ δύο καλύμματα καὶ τὸν ἀσταρίσκον. Καὶ ὁ μὲν διάκονος ἀπέρχεται καὶ εὐτρεπίζει τὴν ἁγίαν τράπεζαν καὶ ἀναθεωρεῖ τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ἀναγνώσῃ.

Ὁ δὲ ἱερεὺς λαβὼν τὴν δευτέραν προσφορὰν 2), καὶ ἐγχαράττων αὐτὴν διὰ τῆς λόγχης ἐβγάδι τὴν μερίδα τῆς Θεοτόκου οὕτως λέγων.

Εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῆς ὑπερευλογημένης ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἧς ταῖς πρεσβείαις πρόσδεξαι, Κύριε, τὴν θυσίαν ταύτην εἰς τὸ ὑπερουράνιον Σου θυσιατήριον.

Καὶ αἶρων τὴν μερίδα τῆς Θεοτόκου διὰ τῆς λόγχης τίθουσιν αὐτὴν ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ ἁγίου ἄρτου, πλησίον τῆς μέσης αὐτοῦ, λέγων·

Παρέστη ἡ Βασίλισσα ἐκ δεξιῶν Σου, ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ, περιβεβλημένη, πεποικιλμένη.

Εἶτα ἐκ τῆς ἰδίας προσφορᾶς ἄρχεται νὰ ἐβγάδι τὰ ἐννέα τέγμματα εἰς μερίδας ἀνά τρεῖς στάσεις, οὕτως.

1) Μὴ ὑπάρχοντος διακόνου, ἐκτελεῖ ταῦτα πάντα ὁ ἱερεὺς.

2) Λέγομεν δευτέραν προσφορὰν, διότι ἐκ τῆς α' ἐβγάζομεν τὸν ἅγιον ἄρτον, καὶ ἐξ αὐτῆς θὰ διανεμηθῇ τὸ ἀντίδοτον. Διὰ ποίαν δὲ αἰτίαν πρέπει νὰ προσκομίζωμεν μὲ δύο προσφοράς, ὅρα Συμ. Θεσσαλονίκης, ἐν τῷ Πηδελίῳ τὸν η'. Κανὼν Φιλοθέου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ἐν τῇ δ' ὑποσημειώσει αὐτοῦ. (Ἄν ὁμως ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχῃ δευτέρα προσφορὰ ὁ ἱερεὺς ἔσ' ἱερουργήσῃ καὶ μὲ μίαν).

Καὶ αἶρων τὴν α' μερίδα λέγει.

Εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μιχαήλ καὶ Γαβριήλ καὶ πασῶν τῶν Ἐπουρανίων Δυνάμεων.

Καὶ οὕτω τίθουσιν αὐτῇ ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ ἁγίου ἄρτου πλησίον τῆς μέσης.

Εἶτα αἶρει τὴν β' μερίδα λέγων.

Τοῦ τιμίου ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.

Τῶν ἁγίων ἐνδόξων Προφητῶν, Μωϋσέως καὶ Ἀαρών, Ἡλιοῦ, Ἐλισσαίου, Δαβὶδ καὶ Ἰεσσαί· τῶν ἁγίων τριῶν παίδων καὶ Δανιήλ τοῦ Προφήτου καὶ πάντων τῶν ἁγίων Προφητῶν.

Καὶ τίθουσιν αὐτὴν ὑποκάτω τῆς α' μερίδος εὐτάκτως.

Αἶρων δὲ τὴν γ' μερίδα λέγει.

Τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφύμων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, τῶν 12 καὶ 70 καὶ πάντων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

Καὶ οὕτω τίθουσι τὴν γ' μερίδα ὑποκάτω τῆς β' καὶ τελειώνει τὴν πρώτην τάξιν.

Εἶτα αἶρει τὴν δ' μερίδα λέγων·

Τῶν ἐν ἁγίοις Πατέρων ἡμῶν καὶ οἰκουμενικῶν μεγάλων Διδασκάλων καὶ Ἱεραρχῶν, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου, Νικολάου τοῦ ἐν Μύροις καὶ πάντων τῶν ἁγίων Ἱεραρχῶν 1).

Καὶ τίθουσιν αὐτὴν πλησίον τῆς πρώτης μερίδος, ποιῶν δευτέραν ἀρχὴν καὶ στάσιν.

Εἶτα αἶρει τὴν ε' μερίδα λέγων·

1) Ἐνταῦθα δύναται ἕκαστος ἱερεὺς νὰ συμπεριλάβῃ οὓς βούλεται ἁγίους, ἱεράρχας, μάρτυρας, ἐπίους, ἀναργύρους, προφήτας, ἀποστόλους, κτλ.

Τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου
Πτεφάνου, τῶν ἁγίων ἐνδόξων μεγάλων Μαρτύρων,
Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, Δημητρίου τοῦ Μυρο-
θήτου, Θεοδώρων Τύρωνος καὶ Στρατηλάτου καὶ
πάντων καὶ πασῶν τῶν ἁγίων Μαρτύρων.

Καὶ τίθῃσιν αὐτὴν ὑποκάτω τῆς α' μερίδος, τῆς οὐσῆς ἀρχῆς
τῆς δευτέρας τάξεως.

Εἶτα αἶρων τὴν στ' μερίδα λέγει.

Τῶν ὁσίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν Ἀν-
τωνίου τοῦ Μεγάλου, Εὐθυμίου, Παΐσιου, Σάββα,
Ὁνουφρίου, Πέτρου καὶ Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶν,
Διονυσίου τοῦ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ καὶ πάντων τῶν ἀπ'
αἰῶνος ἐν ἀσκήσει λαμψάντων.

Καὶ τίθῃσιν αὐτὴν ὑποκάτω τῆς δευτέρας μερίδος, καὶ τελειώ-
ναι ἡ δευτέρα τάξις.

Εἶτα αἶρων τὴν ζ' μερίδα λέγει.

Τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ θαυματουργῶν Ἀναρ-
γύρων, Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, Κύρου καὶ Ἰωάννου,
Παντελεήμονος καὶ Ἑρμολάου, Θαλαλαίου, Τρύφω-
νος καὶ Χριστοφόρου καὶ πάντων καὶ πασῶν τῶν
ἁγίων Ἀναργύρων.

Καὶ τίθῃσιν αὐτὴν ἄνω, πλησίον τῆς δευτέρας μερίδος, ποιῶν
τρίτην ἀρχὴν καὶ τάξιν.

Εἶτα αἶρων τὴν η' μερίδα λέγει.

Τῶν ἁγίων καὶ δικαίων Θεοπατόρων Ἰωακείμ
καὶ Ἀννης, Ἰωσήφ τοῦ Μνήστορος καὶ Συμεὼν τοῦ
Θεοδόχου. Καὶ τοῦ ἁγίου τῆς ἡμέρας (δεῖνος), οὗ
τὴν μνήμην ἐπιτελοῦμεν καὶ πάντων Σου τῶν
ἁγίων 1).

Καὶ τίθῃσιν αὐτὴν ὑποκάτω τῆς ἐβδόμης μερίδος τῆς δευτέρας
τάξεως.

Εἶτα αἶρει τὴν θ' μερίδα.

1) Εἰ μὲν ἐορτάζει ἁγία λέγομεν „ἡς καὶ τὴν μνήμην ἐπιτε-
λοῦμεν“, εἰ δὲ πολλοὶ ἅγιοι „ῶν καὶ τὴν μνήμην ἐπιτελοῦμεν“.

Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου, ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου 1), οὐ καὶ τὴν θεῖαν Μυσταγωγίαν ἐπιτελοῦμεν, ἅγια τοῦ Θεοῦ, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Καὶ τίθῃσιν αὐτὴν ὑποκάτω τῆς ὀρθῆς μερίδος, καὶ οὕτως ἀναπληρῶνONTAI αἱ τρεῖς τάξεις τῶν 9 ταγμάτων.

Εἴτε λαβὼν τὸ μυχιρίδιον, (τὸ ὁποῖον εὕρισκεται πάντοτε εἰς τὴν Πρόθεσιν διὰ τὴν κόπτεσθαι τὸ ἀντιθωρον), κόπτεται δύο τμήματα ἐκ τῆς ἰδίας προσφοράς, ἅτινα ἔχουν τὸν τύπον τοῦτον.

ΙΣ	ΧΣ
ΝΙ	ΚΑ

Καὶ πλύνει ἀπὸ μὲν τοῦ ἐνὸς μέρους μερίδας τῶν ζώντων, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐτέρου μερίδας τῶν κακοιμημένων. Καὶ κρατῶν τὸ ἐν τμήμα μὲ τὴν ἀριστερὰν τοῦ χεῖρος τοῖς τρισὶ δακτύλοις καὶ μὲ τὴν δεξιάν τοῦ τὴν ἁγίαν λόγχην, λέγει.

Μνήσθητι, Δέσποτα, φιλάνθρωπε πάσης ἐπισκοπῆς ὀρθοδόξων καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου (ἢ ἐπισκόπου) ἡμῶν (δεῖνος), τοῦ τιμίου πρεσβυτερίου τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας καὶ παντὸς ἱερατικοῦ τάγματος 2).

Μνήσθητι, Κύριε, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Καθηγουμένου (δεῖνος) καὶ πάντων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῆς ἁγίας Μονῆς ταύτης καὶ τῶν συλλειτουργῶν ἡμῶν ἱερομονάχων, ἱεροδιακόνων, μοναχῶν, μοναζουσῶν,

1) Εἰ μὲν τελεῖται ἡ λειτουργία τοῦ θεοῦ Χρυσοστόμου, μνημονεύομεν τὸν θεῖον Χρυσόστομον· εἰ δὲ ἡ τοῦ Μ. Βασιλείου, μνημονεύομεν τὸν Μ. Βασίλειον.

2) Ἐνταῦθα πλύνει ἀνὰ μίαν μερίδα καὶ θέτει ὑπὸ κατω τοῦ ἁγίου ἄρτου, ὅπου θὰ τεθοῦν ὅλα αἱ μερίδες, τὰς ὁποίας μέλλει νὰ εὐγάλη δι' ὅλα τὰ ὀνόματα ζώντων τε καὶ τεθνεώτων.

οὕτως προσκαλέσω εἰς τὴν Σὴν κοινωνίαν διὰ τῆς
εὐπλαγχνίας, Πανάγαθε Δέσποτα.

Εἶτα μνημονεύει τὸ ὄνομα, οὗ ἕνεκεν γίνεται ἡ Θεία Λειτουργία, καὶ αἶρει μερίδας χωριστάς· ὡσαύτως μνημονεύει οὗς βούλεται, καὶ οὕτως ἀφίνει τὸ τμήμα τοῦτο.

Εἶτα λαμβάνει τὸ ἕτερον τμήμα καὶ λέγει,

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ μακαρίας μνήμνης καὶ ἀφέ-
σεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν μακαρίων κτιτόρων τῆς
ἁγίας Μονῆς ταύτης (ἢ τῆς Ἐκκλησίας).

Καὶ οὕτω μνημονεύει τὸν χειροτονήσαντα αὐτὸν Ἀρχιερέα,
καὶ οὗς βούλεται· εἰς δὲ τὸ τέλος καταβιβάζων μερίδας μνημονεύει
οὕτω·

Μνήσθητι, Κύριε, Βασιλέων, Πατριαρχῶν, Ἀρχι-
ερέων, Ἱερέων, Ἱερομονάχων, Ἱεροδιακόνων, Μονα-
χῶν, Μοναζουσῶν· καὶ πάντων τῶν ἐπ' ἐλπίδι
Ἀναστάσεως ζωῆς αἰωνίου τῶν τῇ Σῇ κοινωνίᾳ
κεκοιμημένων ὀρθοδόξων Πατέρων καὶ ἀδελφῶν
ἡμῶν, φιλόανθρωπε Κύριε.

Καὶ τελευταῖον λέγει οὕτω·

Μνήσθητι, Κύριε, καὶ τῆς ἐμῆς ἀναξιότητος
καὶ συγχώρησόν μοι πᾶν πλημμέλημα ἐκούσιόν τε
καὶ ἀκούσιον.

Εἶτα ἀφίνει καὶ αὐτὸ τὸ τμήμα. Συνάξει καλῶς τὰς μερίδας
τῶν ψυχῶν μετὰ τὴν Λόγχην ὑποκάτω τοῦ ἁγίου ἄρτου· ἀφίνει καὶ
τὴν Λόγχην εἰς τὴν θέσιν τῆς· σφουγγίζει τὰ χεῖλη τοῦ ἁγίου δι-
σκαρίου μετὰ τὸ στρωθὲν κάλυμμα ἀσφαλῶς. Καὶ τὸ μὲν δισκάριον
ἀφίνει εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν, τὸ δὲ κάλυμμα διπλώνει 1) καὶ τὸ
φέρει εἰς τὴν ἁγίαν Τράπεζαν.

Εἶτα ὁ διάκονος ἐτοιμάσας τὸ θυμιατὸν προσφέρει αὐτὸ καὶ
λέγει τῷ ἱερεί.

1) Τὸ κάλυμμα τοῦτο πρέπει νὰ διπλώνηται εἰς τοιοῦτον
τρόπον, ὥστε τὸ μέρος, ὅπου σφουγγιζόμεθα νὰ τυλίσσηται ἐσωθεν.

Εὐλόγησον, δέσποτα, τὸ θυμίαμα. Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, Κύριε, ἐλέησον.

Καὶ εὐλογῶν ὁ ἱερεὺς λέγει τὴν εὐχὴν τοῦ θυμιάματος.

Θυμίαμά Σοι προσφέρομεν, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, εἰς ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς, ὃ προσδεξάμενος εἰς τὸ ὑπερουράνιον Σου Θυσιαστήριον ἀντικατάπεμψον ἡμῖν τὴν χάριν τοῦ παναγίου Σου Πνεύματος 1).

Εἶτα ὁ μὲν ἱερεὺς λαβὼν τὸν ἀστερίσκον πλησιάζει τὸ θυμιατόν, ὃ δὲ διάκονος κρατῶν τὸ θυμιατόν καὶ θυμιᾶζων λέγει·

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Καὶ αὐτὸ ποιεῖ καὶ εἰς τὰ κάλυμματα καὶ εἰς τὸν ἄερα, ὃ δὲ ἱερεὺς ἀποθέτει τὸν ἀστερίσκον ἐπάνω τοῦ ἁγίου ἄρτου καὶ μετὰ τὸ ἀσπασθῆναι αὐτόν λέγει·

Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἀστήρ ἔστη ἐπάνω, οὗ ἦν τὸ Παιδίον.

Εἶτα ὁ ἱερεὺς λαβὼν τὸ πρῶτον κάλυμμα, καὶ θυμιᾶζοντος τοῦ διακόνου λέγοντος,

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Εἶτα σκεπάζει τὸ ἅγιον δισκᾶριον λέγων.

Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο· ἐνεδύσατο ὁ Κύριος δύναμιν καὶ περιεζώσατο· καὶ γὰρ ἐστερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται.

Καὶ οὕτως ἀσπασάμενος αὐτὸ ἀποθέτει εὐλαβῶς.

Εἶτα ὁ ἱερεὺς λαμβάνει τὸ δεύτερον κάλυμμα ὃ δὲ διάκονος ποιεῖ ὡς ἔνω ἐρρέθη καὶ λέγει τῷ ἱερεῖ·

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

1) Μόνον ἐνταῦθα λέγεται ἡ εὐχὴ αὕτη, εἰς δὲ τὰς ἄλλας εὐλογίας τοῦ θυμιάματος λέγεται τὸ «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».

Κάλυψον, Δέσποτα.

Καὶ ὁ ἱερεὺς καλύπτει τὸ ἅγιον ποτήριον λέγων·

Ἐκάλυψεν οὐρανοὺς ἡ ἀρετὴ Σου, Χριστέ, καὶ αἰνέσεώς Σου πλήρης ἡ γῆ.

Εἶτα τοῦ ἱερέως λαβόντος τὸν ἀέρα, ὁ διάκονος θυμιάζων αὐτὸν λέγει·

Τοῦ Κυρίου δεηθώμεν.

Σκέπασον, Δέσποτα.

Ὁ δὲ ἱερεὺς σκεπάζων ἀμφότερα, τὸ τε δισκάριον καὶ τὸ ἅγιον ποτήριον λέγει·

Σκέπασον ἡμᾶς ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων Σου· ἀποδίωξον ἀφ' ἡμῶν πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον· εἰρήνευσον ἡμῶν τὴν ζωὴν· Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς καὶ τὸν κόσμον Σου καὶ σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος.

Εἶτα λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸ θυμιατὸν θυμιᾷ τὴν πρόθεσιν ἐκ τρίτου λέγων τὸ

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ οὕτως εὐδοκήσας δόξα Σοι.

Ὁ δὲ διάκονος ἐν ἐκάστῃ λέγει·

Πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εἶτα λαβὼν ὁ διάκονος τὸ θυμιατὸν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως καὶ ἀσπασθεὶς αὐτὴν ἐπιδίδει τὴν Φυλλάδα καὶ λέγει τῷ ἱερεῖ·

Ἐπὶ τῇ ἀγίᾳ καὶ ἱερᾷ προθέσει τῶν τιμίων δώρων, τοῦ Κυρίου δεηθώμεν, Κύριε, ἐλέησον.

Λαβὼν δὲ ὁ ἱερεὺς τὴν Φυλλάδα ἀνγκινῶσκει τὴν εὐχὴν τῆς προθέσεως οὕτως ἔχουσαν.

Εὐχή τῆς Προθέσεως.

Ὁ Θεός, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν οὐράνιον ἄρτον τὴν τροφήν τοῦ παντὸς κόσμου, τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ Θεὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐξαποστείλας Σωτῆρα καὶ λυτρωτὴν καὶ εὐεργέτην, εὐλογοῦντα καὶ ἀγιῶντα ἡμᾶς αὐτὸς εὐλόγησον τὴν Πρόθεσιν ταύτην καὶ πρόσδεξαι αὐτὴν εἰς τὸ ὑπερουράνιον Σου Θυσιαστήριον. Μνημόνευσον ὡς ἀγαθὸς καὶ φιάνθρωπος τῶν προσενεγκόντων καὶ δι' οὓς προσήγαγον καὶ ἡμᾶς ἀκατακρίτους διαφύλαξον ἐν τῇ ἱερουργίᾳ τῶν θείων Σου Μυστηρίων. Ὅτι ἡγιάσται καὶ δεδόξασται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά Σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Εἶτα μετὰ τὴν εὐχὴν ποιεῖ ἀπόλυσιν μικρὰν λέγων·

Δόξα Σοι, Χριστὲ ὁ Θεός, ἡ ἐλπίς ἡμῶν, δόξα Σοι.

Ὁ δὲ διάκονος·

Δόξα καὶ νῦν. Κύριε ἐλέησον γ'.

Δέσποτα ἅγιε, εὐλόγησον.

Ὁ δὲ ἱερεὺς ποιεῖ ἀπόλυσιν τῆς προσκομιδῆς οὕτως·

Ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν (εἰ ἐστὶ Κυριακή, λέγει) καὶ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν, (εἰ δὲ μὴ), Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, ταῖς πρεσβείαις τῆς παναχράντου καὶ παναμώμου ἁγίας Αὐτοῦ μητρὸς. Τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Τοῦ ἁγίου τῆς ἡμέρας (δεῖνος). Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου, ἀρχιεπισκόπου Κων-

σταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου (ἢ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου Καισαρείας Καπαδοκίας τοῦ Μεγάλου) (εἰ τελεῖται ἡ λειτουργία αὐτοῦ)· καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἐλεῆσαι καὶ σῶσαι ἡμᾶς, ὥς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος.

Τελειωθείσης τῆς ἀπολύσεως προσκυνοῦσιν ἀμφότεροι καὶ ὁ μὲν ἱερεὺς ἀσπάζεται τὰ ἅγια στυροειδῶς·

Ὁ δὲ διάκονος μετὰ τὸ εἰπεῖν Ἑμὴν, ἀσπάζεται καὶ κητός τὸ κατωθεν μέρος τοῦ ἁέρος, θυμιᾷ τὴν ἱερὰν πρόθεσιν τρίς· ὡσχύτως καὶ τὴν ἁγίαν τράπεζαν κύκλωθεν στυροειδῶς καὶ λέγων καθ' ἑαυτὸν τὰ τροπάρια ταῦτα 1).

Ἐν τῷ τάφῳ σωματικῶς, ἐν ᾄδου δὲ μετὰ ψυχῆς ὡς Θεός, ἐν Παραδείσῳ δὲ μετὰ Ληστοῦ καὶ ἐν Θρόνῳ ὑπῆρχες, Χριστέ, μετὰ Πατρὸς καὶ Πνεύματος πάντα πληρῶν ὁ ἀπερίγραπτος.

Δόξα Πατρὶ κτλ.

Ὡς ζωηφόρος, ὡς Παραδείσου ὠραιότερος, ὄντως καὶ παστάδος πάσης βασιλικῆς, ἀναδέδεικται λαμπρότερος, Χριστέ, ὁ τάφος Σου, ἡ πηγὴ τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως.

Καὶ νῦν. Θεοτόκιον.

Τὸ τοῦ Ὑψίστου ἡγιασμένον θεῖον σκῆνωμα, χαῖρε: διὰ Σοῦ γὰρ δέδοται ἡ χαρὰ, Θεοτόκε, τοῖς κραυγάζουσιν· Εὐλογημένη Σὺ ἐν γυναιξὶν ὑπάρχεις, πανάμωμε Δέσποινα.

Εἶτα ἐξέρχεται ἐκ τῶν ἁγίων Βημοθύρων· ἵσταται ἔμπροσθεν τῆς Ὁραίας Πύλης· θυμιᾷ τὰς Δεσποτικὰς εἰκόνας, τὸν θρόνον τοῦ Δεσπότη, τοὺς χοροὺς δεξιὰ καὶ ἀριστερά, λέγων τὸν Ν'. ψαλμὸν μυστικῶς.

1) Ἐάν ὁ ἱερεὺς λειτουργῇ ἄνευ διακόνου, μετὰ τὴν μικρὰν ἀπόλυσιν τῆς προσκομιδῆς, λέγει ὅσα ὁ διάκονος ἔπρεπε νὰ εἴπῃ, χωρὶς νὰ ἐξέλθῃ τῶν ἁγίων Βημοθύρων, καὶ ἐστὼς εἰς τὴν Ὁραίαν Πύλιν, θυμιᾷ ὡς ἔθος εἶπομεν ἀνωτέρω.

Εἶτα εἰσέρχεται ἔσω, ὅθεν ἐξῆλθε. Θυμιᾷ πάλιν τὴν ἁγίαν τράπεζαν καὶ τὴν πρόθεσιν, καὶ τὸ ἱερατεῖον· ἀποθέτει τὸ θυμιατὸν εἰς τὴν θέσιν του, καὶ προσεγγίσας τῷ ἱερεὶ ἐκ δεξιῶν τῆς ἁγίας τραπέζης, ἀσκαπῆς, κεκλιμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν του λέγει·

Καιρὸς τοῦ ποιῆσαι τῷ Κυρίῳ, εὐλόγησον, Δέσποτα.

Ὁ ἱερεὺς σφραγίζων τὴν κεφαλὴν τοῦ διακόνου λέγει·

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Καὶ ὁ διάκονος.

Εὖξαι ὑπὲρ ἐμοῦ, Δέσποτα ἅγιε.

Ὁ ἱερεὺς.

Κατευθύναι Κύριος τὰ διαθήματά Σου εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Ὁ διάκονος.

Μνήσθητί μου, Δέσποτα ἅγιε.

Ὁ ἱερεὺς.

Μνησθείη Κύριος ὁ Θεὸς τῆς ἱεροδιακονίας Σου, ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καὶ ὁ διάκονος εἰπὼν τὸ

Ἀμήν

Προσκυνεῖ καὶ ἀσπάζεται τὸ Εὐαγγέλιον, τὴν ἁγίαν τράπεζαν, τὴν δεξιὰν τοῦ ἱερέως, καὶ ἐξέρχεται ἐκ τῶν ἁγίων θυρῶν. Κλίνας δὲ τὴν κεφαλὴν προσεύχεται μυστικῶς ταῦτα.

Βασιλεῦ οὐράνιε κτλ.

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.
(ἐκ τρίτου).

Κύριε, τὰ χεῖλη μου ἀνοίξεις καὶ τὸ στόμα
μου ἀναγγελεῖ τὴν αἰνεσίαν Σου. (δίδς).

ᾠσούτως προσεύχεται καὶ ὁ ἱερεὺς ἔσω. Εἶτα ἀνίσταται, ἀσπά-
ζεται τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, τὴν ἁγίαν τράπεζαν· ἀνυφοῦντος τὸ
Εὐαγγέλιον δυσὶ χερσίν, ἐκφωνεῖ ταχὺτοχρόνως ἀπέξωθεν ὁ διάκονος
μεγαλοφώνως.

Εὐλόγησον, Δέσποτα.

Ὁ δὲ ἱερεὺς μεγαλοφώνως λέγει·

Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ
Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ποιεῖ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου σταυρόν ἐπὶ Ἀντιμινσίου. Ἀποθέτει
αὐτὸ εἰς τὴν ἰδίαν του θέσιν, εἰπόντος καὶ τοῦ ψάλτου τὸ

Ἄμην.

Ὁ δὲ διάκονος ἀνίσταται, φερεῖ τὸ καλυμμαύχιόν του, κλείει
τὰ Βημόθυρα, καὶ κρατῶν τὸ ὠράριον τοῖς τρισὶ δακτύλοις λέγει
μεγαλοφώνως καὶ ἀργῶς·

Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν κτλ.

(Ὅρα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Λειτουργίας τοῦ Χρυσοστόμου).

Ἐνταῦθα ἄρχεται ἡ θαία Λειτουργία, καὶ ὁ διάκονος ὡς ὁδη-
γῆθῃ ἐκ τοῦ διακονικοῦ φυλλαδίου, ὅπερ πρέπει νὰ κρατῇ εἰς χει-
ράς του, ἵνα μὴ πίπτῃ εἰς σφάλματα.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΡΟΣΚΟΜΙΔΗΣ